

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสุบิน พิพรพงษ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอคำร้อง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสุบิน พิพรพงษ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ความว่า นายสุบิน พิพรพงษ์ ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๕ จึงเป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) และพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ นายสุบิน พิพรพงษ์ จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งเป็นบัญชีเดียวกัน เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตรวจพบว่า การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องดำเนินการไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสอง กล่าวคือ ไม่ยื่นเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของตน และคู่สมรส จำนวน ๖๖๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ไม่ถูกต้องกับความจริง ที่สำคัญได้แก่

ผู้ร้องไม่ได้ยื่นรายการที่ดินของผู้ถูกร้อง จำนวน ๓๔ แปลง ของคู่สมรส จำนวน ๒๔ แปลง หลักทรัพย์อื่นๆ ของผู้ถูกร้อง ๑ แห่ง เป็นเงิน ๑๑,๕๕๐,๐๐๐ บาท ของคู่สมรส ๑ แห่ง เป็นเงิน ๑๑,๔๕๐,๐๐๐ บาท เงินเบิกเกินบัญชีของผู้ถูกร้อง ๒ แห่ง เป็นเงิน ๑๕,๒๐๕,๑๕๘.๕๖ บาท ของคู่สมรส ๓ แห่ง เป็นเงิน ๑๖๒,๕๓๘,๖๕๔.๒๓ บาท และเงินฝากธนาคารของผู้ถูกร้อง ๔ บัญชี ของคู่สมรส ๑ บัญชี

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือถึงผู้ถูกร้อง เพื่อให้ชี้แจง รวม ๔ ฉบับ ผู้ถูกร้องชี้แจงสรุปได้ว่า ตนไม่ได้เป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยตนเอง จึงไม่ทราบรายละเอียด ตนเองเป็นนักธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ ซื่อที่ดินมาแบ่งขายเป็นโครงการๆ ไม่อาจจำได้ว่ามีโฉนดใดบ้าง เพราะส่วนใหญ่ได้ขายและโอนไปแล้วที่เหลือก็ติดจำนองส่วนหนี้สินเงินกู้ เงินเบิกเกินบัญชีและตัวสัญญาใช้เงิน บางธนาคารชำระหนี้หมดแล้วก็ปิดบัญชีส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ และไม่มีการเคลื่อนไหว รวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารในการตรวจสอบ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้เชิญผู้ถูกร้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่ง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้มาชี้แจง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๕ ว่านายสุบิน พิพรพงษ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ และยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ศาลรัฐธรรมนูญได้รับหลักฐานการส่งหนังสือถึงผู้ถูกร้องทางไปรษณีย์ว่า คนในบ้านเป็นผู้รับเอกสารแทนผู้ถูกร้อง แต่เมื่อครบกำหนด ๑๕ วัน ปรากฏว่าผู้ถูกร้องมิได้ยื่นคำชี้แจง ศาลรัฐธรรมนูญได้มีประกาศให้ผู้ถูกร้องทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างไร

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า

๑. ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

๒. ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือไม่

ในประเด็นแรกข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเป็นบัญชีเดียวกันในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันที่เกินระยะเวลา ๓๐ วันที่ผู้ถูกร้องต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ๑ วัน ทั้งนี้เพราะวันที่ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งถือเป็นวันเดียวกันกับที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ จึงต้องยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในระยะเวลา ๓๐ วัน คือภายในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ อย่างไรก็ตามเนื่องจากการยื่นบัญชีในกรณีนี้เป็นของใหม่ ยังมิได้ทำกันมาก่อน และวันที่เข้ารับตำแหน่งในกรณีเช่นนี้จะถือเป็นวันใดก็อาจไม่ชัดเจนสำหรับผู้ถูกร้อง ดังนั้นการยื่นช้าไปกว่ากำหนดเช่นนี้เพียง ๑ วัน ไม่น่าจะถือเป็นเหตุของการจงใจไม่ยื่นบัญชี ๑ ส่วนการที่ยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเป็นบัญชีเดียวกันนั้น ในกรณีนี้น่าจะอนุโลมให้ทำได้ เพราะข้อมูลในบัญชีทั้งสองกรณีเป็นข้อมูลเดียวกันไม่แตกต่างกัน สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องได้ออกจากตำแหน่งก่อนระยะเวลา ๓๐ วันที่ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งนั้น ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องไม่ต้องยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง เนื่องจากรัฐธรรมนูญไม่ได้ยกเว้นไว้ และแม้ว่าจะอ้างว่าในกรณีดังกล่าวไม่สามารถจะเปรียบเทียบความแตกต่างในทรัพย์สินและหนี้สิน ระหว่างกรณีเข้ารับตำแหน่ง กับพ้นจากตำแหน่งได้ ความจำเป็นต้องยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งจึงไม่มีนั้น รัฐธรรมนูญไม่ได้มีเจตนาที่จะให้มีการเปรียบเทียบทรัพย์สินและหนี้สินในกรณีของการเข้ารับตำแหน่งและพ้นตำแหน่งเท่านั้น แต่ยังต้องการให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแจ้งให้สาธารณชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบว่า ณ วันที่ตนเข้ารับตำแหน่งนั้น ตนมีทรัพย์สินและหนี้สินเท่าใด เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ดังนั้นจึงต้องยื่นบัญชี ๑ ในกรณีเข้ารับตำแหน่ง แม้ว่าจะพ้นจากตำแหน่งไปก่อน ๓๐ วันที่ต้องยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่ง

ดังนั้น ในประเด็นแรกผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งจริง แต่ไม่ได้ยื่นเอกสารประกอบ อันเป็นสำเนาพิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินของตนและของกลุ่มสมรส จำนวน ๖๖๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท จึงวินิจฉัยว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๒/๒๕๕๓ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓ กรณีของนายสุภูมิ เชิดชี่น

สำหรับในประเด็นที่สองพิจารณาแล้วเห็นว่า นอกจากผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชี ๑ พร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาพิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินของตน และกลุ่มสมรส จำนวน ๖๖๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท และยังปรากฏว่า รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้ในบัญชี ๑ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหลายรายการ

ทั้งเงินฝากธนาคาร เงินเบิกเกินบัญชี และหลักทรัพย์อื่นๆ รวมทั้งที่ดิน แม้ว่าผู้ถูกร้องจะชี้แจงว่าตนไม่ได้เป็นผู้จัดทำบัญชีเอง จึงไม่ทราบรายละเอียด และเป็นนักธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ ซื่อที่ดินมาแล้วแบ่งขายเป็นโครงการๆ ไม่อาจจำได้นั้นรับฟังไม่ได้ เนื่องจากผู้ถูกร้องเป็นนักธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ ย่อมต้องทราบดีว่าที่ดินของตนแปลงใดบ้างที่ได้ขายไปแล้วและแปลงใดที่ยังไม่ได้ขาย นอกจากนั้นตนเองต้องเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย เหตุผลดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ